

PEAINSPEKTOR RYANI MÕRVALOOD

L. J. ROSS
PÜHA
OSWALDI
KIRIK

Inglise keelest tõlkinud Marge Paal

„Oma kogemuste põhjal usun ma, Watson, et isegi
kõige pahelisemad ja jälgimad Londoni kõrvaltänavad
ei ole tunnistajaks kohutavamatele pahedele
kui see lahke ja ilus maakoht.”

– *Sir Arthur Conan Doyle*

I. PEATÜKK

Pühapäev, 2. august – Püha Oswaldi päev

Ta puhkis niisket õhku lühikeste lõõtsutavate hingetõmmetega ja see kähe heli kajas ümberringi kirikuseintelt vastu. Ta pilk sähvis pea kohale võlvlakke ning ta tundis omaenese higi imalmagusat ja lämmatavat lehka.

Kui poeetiline, et just tema pidi end ohvri olukorrast leidma.

Külm püstolitoru pressis vastu ta paremat meelekohta ning hirmu maitse oli kibe ja tugev, just nagu kurku tulvav sapp. Ta rind vappus, kui ta pingutas, et jääda rahulikuks, kuigi teadis, et lõpp on ilmselt lähedal.

„Ma ei karda sind!” karjus ta meeleheites, aga vastust ei tulnud, oli vaid talle pähe suunatud metalli vihane müks.

Ta suunas pilgu otse ette, manas mõtetesse Anna näo, kujutles teda enda kõrvale.

Oi kuidas ta seda naist armastas.

Oi kuidas ta seda naist tahtis.

Ta kuulis tahapoole tõmmatava päästiku tasast tulistamisvalmis klõpsatust.

„Tee see juba ära!” pahvatas ta, pisarad niredena üle näokurdude voolamas.

Püstolipaugatus kõlas väikeses ruumis kahurikärgatusena.

Väljas kraaksusid puhkavad linnud halvakspanevalt ja lendasid tiibade laperdades öösse, enne kui laskusid taas vaikusse, mis näis peaaegu jumalakartlik.

Õhk oli vaiki ja aupaklik, kui meeste ja naiste rivi mööda laugget nõlva üles Heavenfieldina tuntud paiga poole suundus. Künka tipus seisis tontlikuna ja üksinduses väike kivist kirik, mille juurest avanes vaade Northumberlandi laiuvatele maastikele. Päike laskus kirikust taamal silmapiiri varju, heites väljadele sügavat merevaigutooni kiiri, sellal kui kõrgel tumenevas taevas hakkasid nähtavale ilmuma tähed. Siin oli loodus käskija ja tema kätetöö öitses kõikjal ta ümber – lopsaka rohelise rohu, karedate põõsaste ja tärkava lilla lavendli lapitekk.

Palverändurid hoidsid laternaid kõrgel, kulgesid rasvase jaaniussi kombel üle tühjade väljade. Nende samme polnud õieti kuulda, sest nad liikusid üle samblase pinnase, tallates maad paigus, kus sajandeid tagasi olid langenud sõdurid. Nüüd tähistas siinset kunagist lahingumõllu ainult lihtne maasse torgatud puust rist.

Palverändurite juht oli üllatunud, nähes rasket kahepoolset tammepuust ust paokil. Tõsi, jumalakoda oli tulijatele alati avatud, aga see, et keegi peale palverännul osalejate võtaks vaevaks siia hüljatud paika tulla, oli ebatavaline.

Kerge kõhklusega juhatas ta rahvasumma kiriku pimedusse mattunud sisemusse. Siin polnud elektrit ega kraanivett, olid ainult lehkavad gaasilambid, mida polnud põlema pandud. Palverändurite laternakuma imbus sünkjasse pimedusse ja nende elevusvadin vaibus äkitselt. Kostis vali kiljatus ning juht ajas käed laiali, kannustas neid tagasi ukse poole, mille kaudu nad olid just äsja sisenenud.

Kiriku tagumises otsas lamas altariil mees, veri ja ajud põrandal ning tema taga seinal laiali. Ootamatus vaikuses oli kuulda, kuidas tema elujõud tasakesi *tilk-tilk* kiviplaatidele nõrgus. Surnukeha kohal seisis teine mees, üks verine käsi

hoiatavalt välja sirutatud, kõrge kogu siluett vitraažaknast kumava päeva viimase valguse taustal.

„Hoidke eemale!” haugatas mees.

„Te ... te tapsite ta! Ärge tulge lähemale!” karjus palverändurite juht väriseval häälel. „Ma kutsun politsei!”

Mees kortsutas tumedaid kulme, mis tihedalt kokku koondusid.

„Te ei mõista ...” ütles ta teravalt.

„Hoidke kaugemale!” kordas palverändurite juht ja komistas, kui inimesed kirikust põgenesid, laternad ohtlikult õõtsumas, kui nad valguse endaga kaasa viisid.

Peainspektor Ryan saatis neid pilguga ja mõtles, kui kaua läheb, enne kui kaks tema kolleegi politseiautos kohale ilmuvad. Vähemalt säästis see teda ülesandest ise jaoskonda teatada. Ta sundis end erapooletuks, ehkki päriselt nii ei tundnud, ja silmitses seda, mis oli alles jäänud mehest, kes kunagi oli doktor Mark Bowers, nimekas kohalik ajaloolane.

Ryan ohkas ja ta hingeõhk koondus pilveks, ehkki väljas oli suvi. Lihtsad lubjatud seinad kaitsesid tõhusalt päikese eest ja seetõttu meenutas ruumitemperatuur külmikut.

Või surnukuuri, mõõnis peainspektor surnud meest seirates.

Ta kükitas põrandale ja uuris aeglaselt ümbrust ning tõusis lõpuks jälle rahulolematuna. Nüüd, kus viimane päikesekiir oli kustunud, oli pea võimatu ruumi üksikasju näha ning mobiiltelefoni taskulambist polnud suurt abi. Ta silm seletas endiselt ta ees lebava laiba piirjooni ning mehe nahk oli puudutades soe – tõtt-õelda, kui ta poleks teadnud, oleks ta pakunud, et Bowers suri kõigest mõni hetk tagasi. Ta kolbas olevast kuulihaavast nirises verd, mis hakkas alles nüüd hüübima.

Ometi polnud kilomeetrite raadiuses ainsatki tulirelva ega ühtki teist inimest.

2. PEATÜKK

Sinine Sigrimigri oli Northumbria kriminaaluurimisosa-konna meeste ja naiste hulgas populaarne joomakoht, mis asus peakorterist mugavalt vähem kui kümne minuti kaugusel Pontelandis, Newcastle-upon-Tyne'i peenemas lääneservas. Lugupidamisest keskklassi ümbruse vastu oli kunagise räämas kõrtsikese fassaad hiljuti kreemikasvalgetes ja salveirohelistes toonides üle värvitud, andes hoonele maahäärberi ja sugugi mitte pikaajalise nurjatusteurka ilme.

Sellal kui baaris läikis poleeritud messing ja hõljus uue naha lõhn, polnud peosaalile veel samasugust kohtlemist osaks saanud ning see oli endiselt lihtsakoeline kleepuva põranda ning väikeste, arvukaid kriimustusi ja täkkeid täis mahagonist laudade ümber paigutatud punase sametkattega toolidega ruum. Tagumises otsas oli väike kõrgendatud lava, kus kohalikud bändid oma põlvkonna ängist lõõritasid. Täna aga polnud lava mõne nässaka nooruki päralt. Lõug käele toetatud, vaatas vaneminspektor MacKenzie rahulolevalt, kuidas tema praegune silmarõõm mikrofoni keerutas ja ruuge peanupu kuklasse heitis ning karaokemasinas laulva Neil Diamondiga kaasa laulis.

Naise kulm kerkis, nähes, kuidas mees oma teksastes taguotsa hõõritab – suuresti lava ees istuva eakate naiste rühma rõõmuks, kes lõpetasid meeldivat bingoõhtut ootamatu klubi-programmiga. Politseiseersant Frank Phillips sooritas huvitava puusanõksu ja kõverdas MacKenzie suunas sõrme, lisades

veel himura silmapilgutuse, millele lava ees istujad reageerisid koomilise naerukihistamisega.

Denise tundis huuli kaarduvat. Üks Phillipsi lihtsa loomuse parimaid omadusi oli see, et mees ei võtnud ennast liiga tõsiselt. Muusika läks üle Glenn Campbellile ja naine pööritas silmi, tänulik, et siin polnud käepärast tehiskivikestega kauboisaapaid.

Veidi aega hiljem lahkus Phillips lavalt kõrvulukustava aplausi saatel ja, lehvitades vabandavalt oma väikesele fänniarmeele, liitus jälle nende lauaga, andis Denise'ile matsuva musi ja jõi januselt õlut.

„Sa oled oma kutsumusega mööda pannud,” naeratas naine ja venitas sõnu mahedas mesimagusas iiri aktsendis. „Sa peaksid olema laulja, mitte mõrvaurija.”

Phillips ohkas tehtud tagasihoidlikkusega.

„Jajaa, häbilugu on rahvamasse sedasorti andest ilma jätta.”

„See on väga *haruldane* anne,” nõustus naine naeru kõhistades.

Phillips heitis talle kõrgi pilgu, aga vastuse katkestas ta mobiiltelefoni kime helin.

„Pagan,” pomises ta, silmitsedes ekraanil vilkuvat numbrit, mis kuulus juhtimiskeskusele. „Me pole tööl.”

„Võta parem vastu,” andis Denise nõu, kallates suhu viimase veinitilga. „See võib tähtis olla.”

Ruum oli kitsuke ja lehkas läppunud uriini järele. Kergplokkidest seinad, mis kunagi värviti tööstushoonetele omast liivakarva tooni, olid nüüd ajapikku kollakaks tõmbunud ja kahtlaste plekkidega kaetud. Ruumis oli kitsas, pikkade poltidega betoonpõranda külge kinnitatud raudvoodi, metallist tualett-pott ja kraanikauss. Ainus aken oli räpane, tugevdatud akrüülklaasist ning sellest avanes suurejooneline vaade

parklasse. Sellest hetkest peale, kui üks uuematest kons-
taablitest – mitte tema tiimi tavapärase liige – oli ta sellesse
imekaunisse keskkonda paigutanud, oli Ryan veetnud aega
vaheldumisi ringi sammudes või liikumatuna paigal seis-
tes, mõtiskledes võimalike tagajärgede üle, mida toob kaasa
temasuguse silmapaistva peainspektori seadusega pahuksisse
sattumine.

„Tee pealt eest, hampelmann!”

Metallukse pragude vahelt sisse imbuv pahur hää polnud
veel kunagi nii armsana kõlanud. Ryan tõukas end kinni-
pidamiskongi võidunud seinast eemale ja ajas täispikkuses
sirgu just õigel ajal, et seersant Phillipsit tervitada.

Kõnealune mees raputas maha ülearu abivalmi noore polit-
seikonstaabli, kes ta kõrval viivles, ja tormas ruumi, sättides
oma kereka kogu ukseava ette. Ta heitis Ryanile terava pilgu
ja pani käed vaheliti.

„Poiss, loodan, et su on hea seletus valmis, mispärast mind
siia tiriti.”

Ryan pistis käed taskutesse.

„Ma kuulsin, et sa oled kellegi ära tapnud.” Phillips kergit-
tas üht puhmaskulmu.

Ryan noogutas põgusalt.

„Kuuldavasti.”

Phillips mühatas.

„Kui sul just pole lõpuks kõik kruvid lahti tulnud, nii et sa
tegid otsa peale tolele tüübile, kes ühtelugu su parkimiskoha
ära pätsab, on see täielik jura.”

„Noh, minu teadmist mööda on mul kõik kruvid alles ja
paigas. Kõik muu samuti.”

„Läki siis.”

Nad hakkasid kõrvuti mööda laia ja umbset koridori
astuma. Oma üllatuseks tundis Ryan kongi seljataha jättes

siirast kergendust ja mõtles, kas see tundmus valdas kõiki mehi ja naisi, kelle ta oli eales sinna sisse lennutanud. Valve-lauaseersant kergitas kulmu ja paar nooremlüiget müksasid üksteist, kui Ryan ülekuulamisruumi poole suundus, aga need jäid siiski alla kõvasti rohkematele sõbralikele õlapatsutus-tele. See inetu kuuekümnendatel valminud hoone oli liigagi palju aastaid olnud talle rohkem kodu eest kui korter, mis Newcastle'is Quayside'il tolmu kogus. Peenemaid asju, mida kodu võis pakkuda, oli ta hakanud hindama alles üsna hiljuti, sestpeale, kui tema ja Anna suhe algas.

Anna.

„Pagan,“ pomises Ryan valjusti.

Phillips mühatas ja vaatas tema poole, pruunides nõõp-silmades küsimus.

„Asi on Annas,“ selgitas Ryan. „Ma ei öelnud talle, kuhu lähen. Ütlesin, et lähen kõrtsi – muide, koos sinuga.“

Phillips heitis talle range ja laitva pilgu.

„Ma poleks arvanud, et sa sedasi salatsemise teed lähed. Ta on tore tüdruk ...“

„Ei,“ katkestas Ryan teda, enne kui Phillipsi kujutlusvõime liiga lennukaks muutub. „Võta rahulikult, Frank, asi pole nii, nagu sa arvad.“

Phillips muutus imepisut leebemaks.

„Talle tuleb rääkida,“ järeldas ta.

„Ma tean,“ nähvas Ryan, mõtiskledes, kuidas rääkida oma tüdrukule, et Mark Bowers, mees, keda Anna pidas asendus-isaks ja kellele oli suurema osa elust alt üles vaadanud, leiti surnuna mahajäetud kirikust mäe otsas. Lisaks muidugi veel pisiasi, et Ryan oli tole tüübi mõrvas kahtlustatuna vahi alla võetud.

„Tahad, ma helistan talle?“ pakkus Phillips, aga Ryan raputas pead.

„Ma saan ühe telefonikõne, eks ole?” Ta oli sunnitud naerma. „Räägin temaga siis, kui sa oled ülekuulamise lõpetanud.”

Phillips tundis ebamugavust. Ryan võis küll olla viisteist aastat noorem, aga ametiastmelt seisis ta Phillipsist kõrgemal. Ja pärast kõike, mida nad olid koos läbi teinud, oli Ryan nagu pereliige. Seda arvesse võttes töötas vestlus kujuneda piinlikuks, ükskõik, mispidi vaadata.

Nad tegid lühikese peatuse, et võtta plasttopsides vesist automaadikohvi, ning seadsid end ülekuulamisruumis sisse.

„Vaata,” kõhatas Phillips. „Me peame tegema seda õigesti ja korraldama ülekuulamise kahe uurijaga. Kõige targem on talitada reeglite järgi, olgu kõige muuga ...” jäi ta kohmetult vait.

„Pole probleemi,” kostis Ryan, aga tundis alandustorget. Kuus nädalat tagasi oli ametitõend temalt pikema jututa ära võetud ja ta käimasoleva uurimise juurest kõrvaldatud – ülemkomissar Arthur Gregsoni korraldusel. Juurdlus oli „menetlusjärgus”, nagu talle öeldi, aga senimaani polnud õieti mingit edasilikumist toimunud. Ryan oli lootnud võidukana peainspektori kohale naasta, nimi kõigist plekkidest puhtaks pestud, aga selle asemel paistis ta aina uusi süüdistusi kokku kraapivat.

Paar minutit hiljem avanes ülekuulamisruumi uks ja sisse marssis konstaabel Jack Lowerson. Ryanit nähes ilmus ta noorele näole lai naeratus.

„Ülem!” Noormees tõmbas tooli lähemale ja selle toekad pruunid jalad kriipisid vaibaruutudega põrandat, kui ta Phillipsi kõrval istet võttis. „Tore, et sa tagasi oled.”

Ryan kergitas pilklikult kulmu.

„Jack, ma olen mõrvas kahtlustatuna kinni peetud. Ma igaks juhuks ei hakkaks veel pidu korraldama.”

Lowerson punastas.

„Aga aitäh,” andis Ryan järele.

„Nõndaks, hakkame siis pihta,” alustas Phillips „ametlikul” hääletoonil, sahistas natuke paberitega, lülitas diktofoni sisse ja luges ette tavapärase hoiatuse. „Te teate oma õigusi?”

„Jah, tean, ning ei, mul pole advokaati vaja.”

„Olete kindel?”

Ryan mühatas naerda.

„Täna usalduse eest.”

Phillips loobus ametlikkusest ja piidles teda hämmeldunud pilgul.

„Ma mõtlen sinu huvidele. Sa pead tunnistama, asi näeb kahtlane välja. Bowers leitakse surnult mis surnult, kuskil läheduses pole ühtki mõrvarelva ja sina seisad tema kohal, käed verised ...”

„Kui seda niimoodi öelda, siis kõlab see tõepoolest räbalaсти,” pidi Ryan nõustuma. „Ainus häda on selles, et mina teda ei tapnud.”

„Noh, seda me ju teame!” pahvatas Lowerson ja pigistas siis, kui talle meenus diktofoni olemasolu, huuled uuesti kokku.

„Äkki ma räägin teile, mis juhtus?” pakkus Ryan, et elu lihtsamaks teha. „Täna pärastlõunal kella nelja paiku sain ma tundmatult numbrilt sõnumi. Võite mu telefonist järele vaadata. Sõnum paistis olevat tulnud Mark Bowersilt, kes ütles, et tal on tungivalt vaja täna õhtul täpselt kell üheksa minuga Heavenfieldi kirikus kokku saada. Ta ütles, et seal on midagi, mida ma pean nägema. Edasi seisis sõnumis, et kui Anna või keegi teine peaks sõnumist kuulma, satub Anna ohtu ja seega ei tohiks ma talle sellest rääkida.

Otse loomulikult mõtlesin ma, et see kõlab vingerpussi moodi, ja nii püüdsin ma sel numbril helistada, et see naljavennd kätte saada. Keegi ei vastanud. Püüdsin helistada Püha

saare pärimuskeskusse, kus Bowers töötas, aga ka seal ei vastanud keegi – ilmselt sellepärast, et on pühapäev. Helistasin tema saarekodu lauatelefonile, aga telefon ainult helises ja muid numbreid temaga ühenduse võtmiseks mul pole. Võite kõned üle vaadata,” ütles ta tüdinult. „Kõike arvesse võttes mõtlesin, et lähen õige kohale ja saan temaga kokku, juhuks kui ta tõtt räägib. Oletasin, et eks see üks tühja tuule tagaajamine ole.”

„Ja edasi?”

Ryan tõstis käe ja laskis sel jälle langeda.

„Sõitsin ettenähtud ajaks Heavenfieldi, jõudsin kohale veidi enne üheksat. Kirik oli peaaegu pime ja uks lahti. Läksin sisse ja nägin teda otsekohe. Ta oli juba surnud.”

Phillips noogutas.

„Kuidas sa seda teadsid?” Küsimus tuli Lowersonilt, kes tahtis alati jubedaid üksikasju teada.

„Peale selle, et tal oli auk peas? Ta ei hinganud,” selgitas Ryan surmtõsiselt.

„Ahah.”

Phillips vedas keelega üle hammaste, valmistus järgmiseks konksuga küsimuseks.

„Niisiis, miks sa pärast surnukeha leidmist kiirabi ei kutsunud?”

Ryani jõuliste joontega näol mängles vaevumärgatav naeratus ning mees tundis Phillipsile selle ülesande pärast kaasa. Kellelegi ei meeldi raskeid küsimusi esitada, eriti veel sõbrale.

„Mul ei jäänud aega. Jõudsin kohale ainult mõni minut enne teisi.”

„Mis teisi? Kas sa nägid kedagi kahtlaselt käituvat?”

Ryan raputas pead.

„Kirik oli minu saabudes täiesti inimtühi, kuigi neljasaja meetri kaugusel oli näha inimrühma, kes mäejalamilt üles

kiriku poole suundusid. Nad kandsid laternaide,” lisis ta. „Vististi need palverändurid, kes umbes viis minutit hiljem sisse koperdasid.”

„Palverändurid?” päris Phillips.

„Igal aastal korraldatakse palverännak Pühalt saarelt Heavenfieldi, aga augusti esimesel pühapäeval – see on täna – toimub veel ka omamoodi minipalverännak Hexhami kloostrist Heavenfieldi kirikusse, et mälestada Püha Oswaldi kuulsat võitu. Talle omistatakse piirkonna toomist tagasi kristluse rüppe pärast seda, kui paganate armee oli minema pekstud.”

„Poleks arvanud, et sa kõige sellega kursis oled,” tähendas Phillips lõbusalt. Ryan polnud usklik inimene, polnud seda kunagi olnud.

„Ei olegi,” nõustus Ryan. „Aga ma elan koos ajalooekspertidega, mäletad?”

Phillips mühatas mõistmise märgiks. Anna Taylor oli olnud tsiviilkonsultandiks möödunud jõulude ajal Pühalt saarel, kus saarerahva rahulikku ellu oli tunginud rituaalmõrvar. Naine oli maksnud selle eest kõrget hinda, kaotanud õe ja peaaegu ka elu, enne kui tapatalgutele lõpp tuli. Võimalik, et ainus hea, mis sellest sündis, oli vaikse ajaloolase ja pahura loomuga mõrvauurija ebatõenäoline suhe.

„Ma ei tea senimaani, mida ta sinus näeb,” naljatas Phillips.

„Maitse üle ei vaielda,” vastas Ryan kergel toonil.

Naljatlused hääbusid ja Phillips sundis end käsiloleva toimingu juurde naasma.

„Sa ei arva, et keegi palveränduritest võis varem minema hiilida, Bowersi tappa ja pärastpoole jälle teistega liituda?”

Ryan vaagis küsimust, aga raputas pead.

„Kirikut ümbritsev piirkond jääb kõigest muust eemale. Seal on ainult mõni puu ja lagedad väljad kuni maanteeni. Ma oleksin näinud, kui keegi oleks sündmuskohalt põgenenud.